

Diş Hekimleri ve Diş Hekimi Adaylarının COVID-19 Aşı Durumları ve Aşılar Karşı Tutumları

Elmas Pınar KAHRAMAN KILBAŞ¹, Tüba BAYAR², İmdat KILBAŞ³, Mustafa ALTINDİŞ⁴

¹Fenerbahçe Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Tıbbi Laboratuvar Teknikleri Programı, İstanbul, Türkiye

²Sakarya Üniversitesi Tıp Fakültesi, Tıbbi Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, Sakarya, Türkiye

³Sakarya Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi, Periodontoloji Anabilim Dalı, Sakarya, Türkiye

⁴İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi, Tıbbi Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye

Giriş ve Amaç

COVID-19 düşük mortaliteye sahip olsa dahi morbiditesi yüksektir.¹ Bu durum, hastalarla temas halinde olan sağlık çalışanlarında bulaş riskini artırmaktadır. Diş hekimleri yalnızca yakın temas halinde çalışma durumunda olmayıp, virüsün bulaşında birincil rol oynayan aerosollere açık konumda görev yapmaktadırlar.² Enfekte olmaya ek olarak, virüsü diğer hastalara ve sosyal çevrelerine taşıma açısından da risk oluşturmaktadırlar.³ Bu nedenle, COVID-19'un önlenmesinde diş hekimlerinin aşı olmaları önemli bir rol oynamaktadır. Bu çalışmanın amacı; diş hekimleri ve diş hekimisi adaylarının COVID-19 bağışıklanma durumlarının ve aşılar karşı tutumlarının belirlenmesidir.

Anahtar sözcükler: diş hekimliği, COVID-19, aşı, yan etki

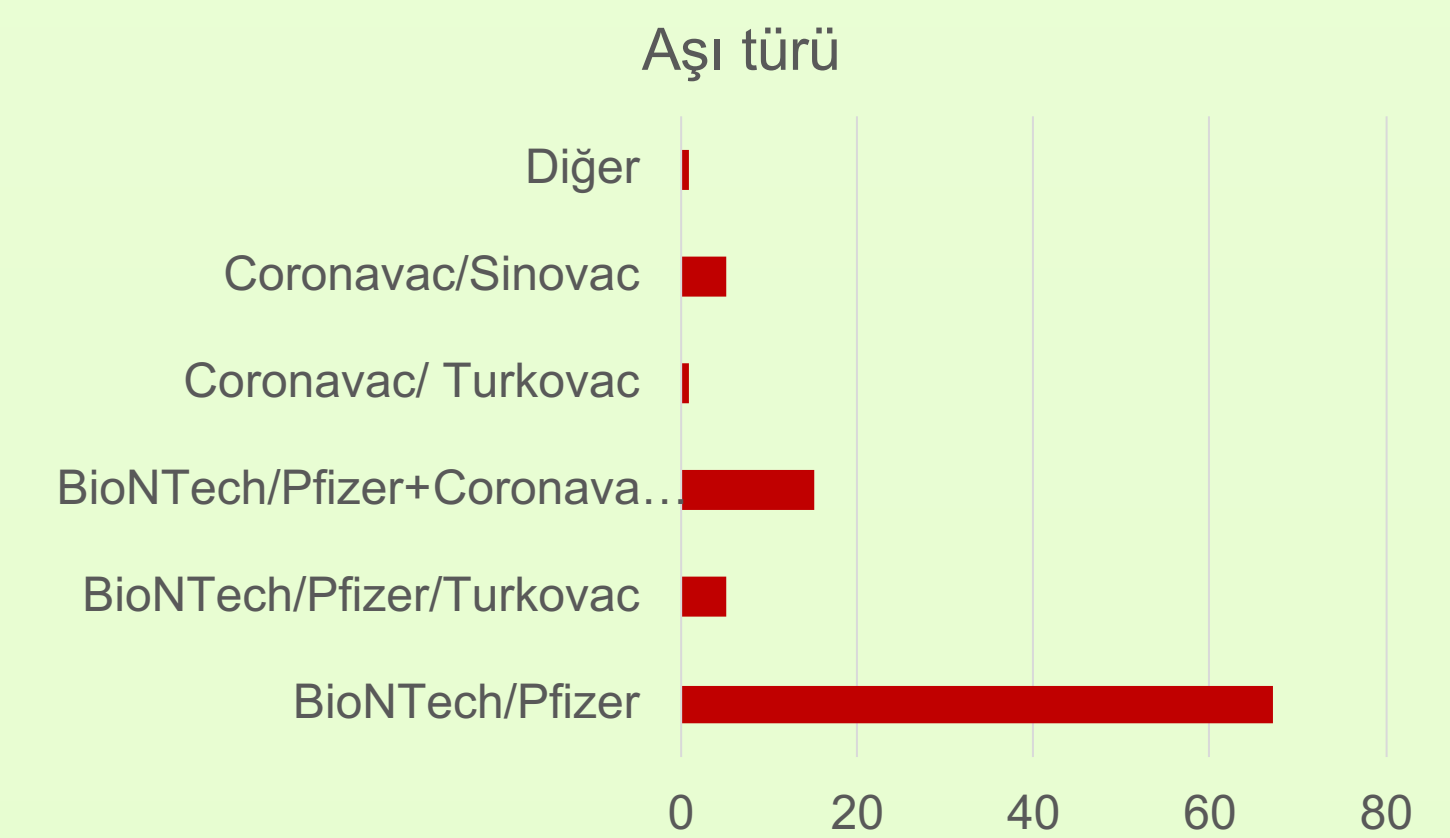
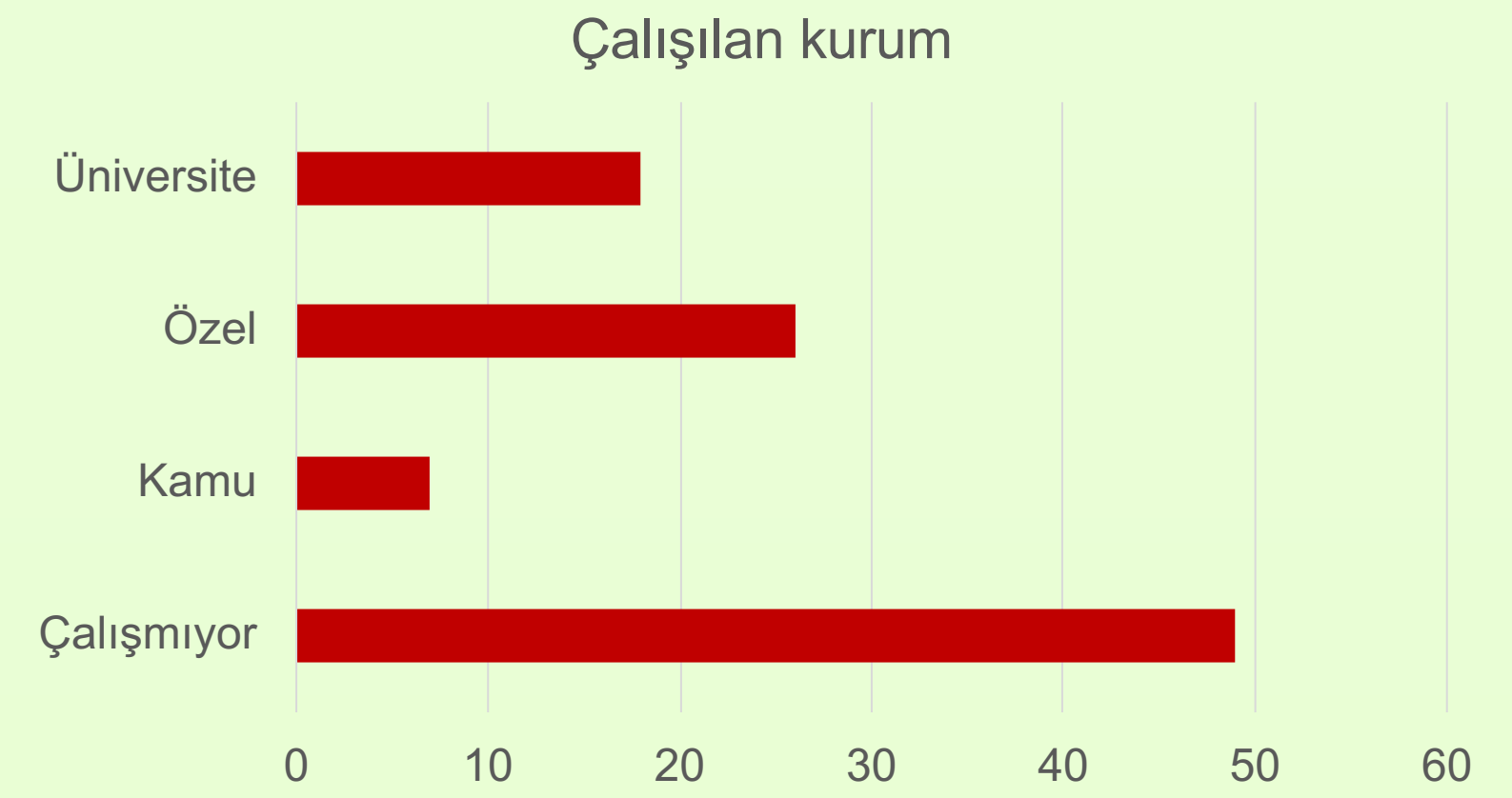
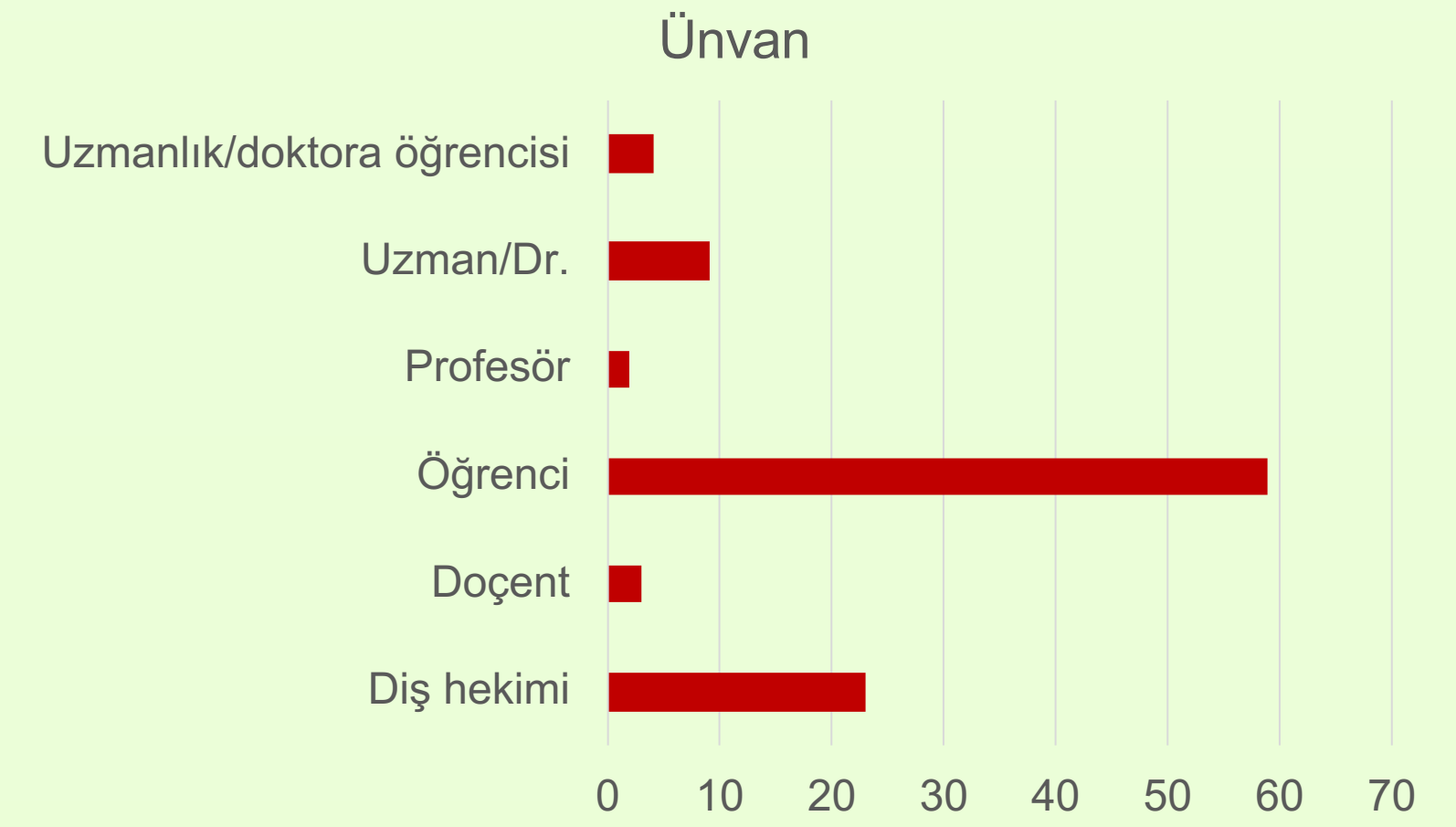
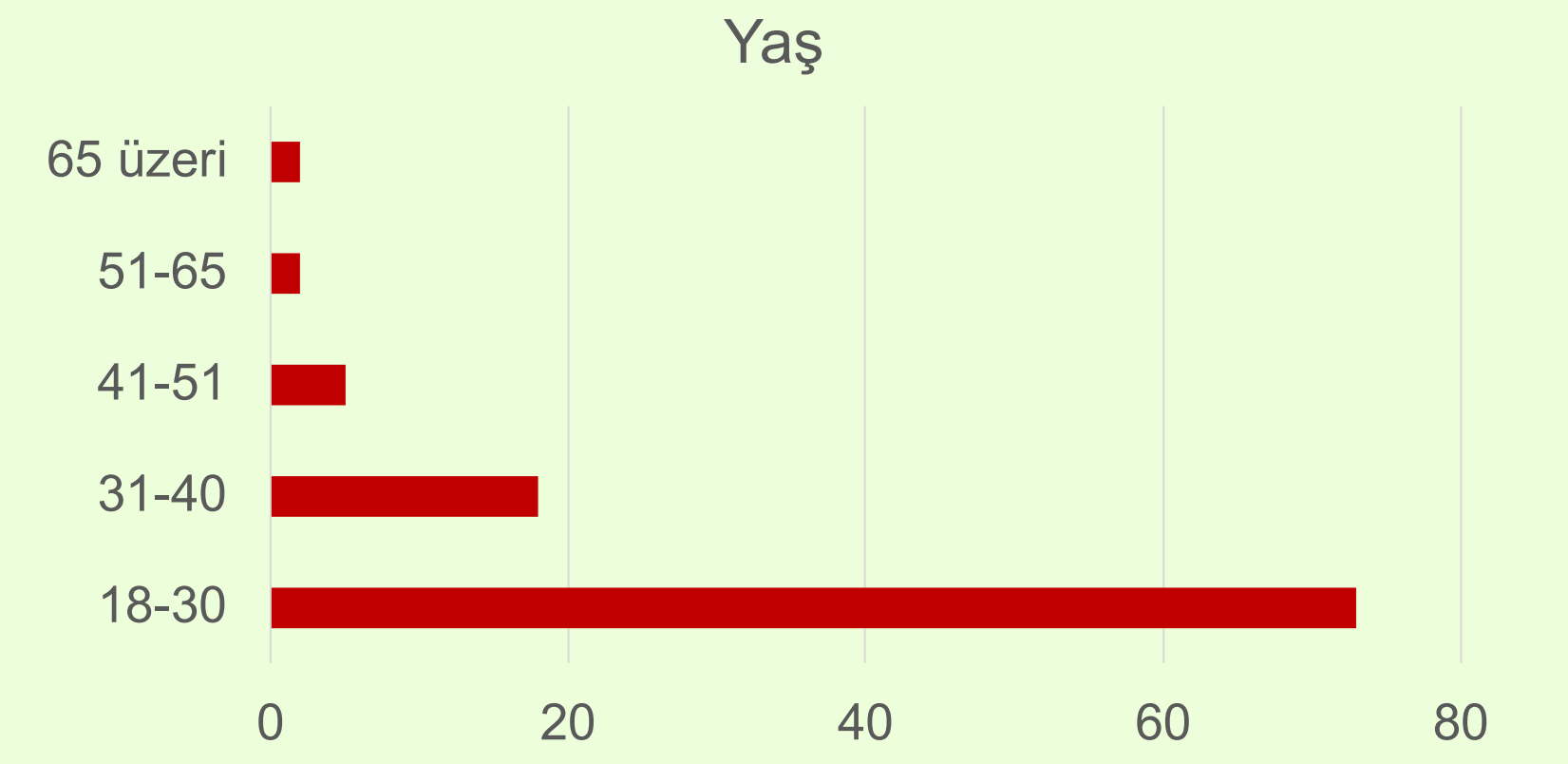
Materyal ve Metot

Çalışma Türkiye'nin çeşitli illerindeki diş hekimleri ve diş hekimliği fakültelerinde öğrenim görmekte olan öğrenciler üzerinde Google Form kullanılarak uygulanmıştır. Katılımcılara demografik bilgileri ve COVID-19 aşılama, yan etki, aşıdan sonra hastalığı geçirme durumları ve aşılar karşı tutumları konularında toplam 19 soru sorulmuştur. Sonuçlar elektronik tablolara aktarılarak Microsoft Excel ortamında değerlendirilmiştir.

Bulgular ve Sonuç

Çalışma kapsamında toplam 100 katılımcıdan sağlanan verilere göre; %67 kadın, %37'si erkek olmak üzere %59'u öğrenci, %23'ü diş hekimisi, %9'unun uzman/doktor olduğu görülmüştür. Katılanların %26'sı özel kurum, %18'i üniversite bünyesinde, %7'si kamuda çalışmaktadırlar. Diş hekimleri/diş hekimisi adaylarının %51'i COVID-19 hakkında eğitim aldıklarını bildirmişlerdir. Katılımcıların %94'ü COVID-19 aşısı yaptırmış olup, %71.3'ü BioNTech, %16'sı BioNTech+Coronavac, %5.3'ü Coronavac aşısı olmuştur. %39,4'ünün yan etki yaşadığı, yan etki saptananların ise %45.5'i yorgunluk, %22.7'si baş ağrısı, %18.2'si ciddi lokal reaksiyon, %18.2'si 380C üzerinde ateş deneyimledikleri bulunmuştur. Aşıdan sonra COVID-19 geçirenlerin oranı %25.5 olup, bu kişilerin %93.8'i evlerinde hafif şekilde atlattıklarını bildirmişlerdir. Katılımcıların %61'i "Ailemdaki bireylerin bu hastalığa yönelik aşılarının olmasını istiyorum" öncülüne kesinlikle katılıyorum, %42'si "Geliştirilen aşılarla ilgili açıklamalara güveniyorum" ifadesine katılıyorum, %44'ü "Geliştirilen aşıların tehlikeli olduğunu, etkinliklerinin yeterince test edilmediğini düşünüyorum" ifadesine kısmen katılıyorum, %31'i "Salgını aşı olmadan da atlatabileceğimi düşünüyorum" maddesine kısmen katılıyorum yanıtlarını vermişlerdir.

Çalışmamıza katılan diş hekimlerinin/diş hekimisi adaylarının büyük bir kısmının COVID-19 aşısı oldukları, fakat neredeyse yarısının 2. dozda kaldıkları saptanmıştır. Aşılarla ilgili en fazla rastlanan yan etki gündelik yaşamı etkileyecek derecede yorgunluktur. Aşılama oranı yüksek olmasına rağmen, katılımcıların aşıların etkinliğine, yapılan açıklamalara karşı güvensizlik duydukları ve hastalığı ağır atlamaya karşı koruyucu olmadığını düşündükleri görülmüştür. COVID-19 bulaşı açısından en riskli gruplardan birinde yer alan diş hekimlerinin aşı olmaları ve hatırlatma dozlarının tamamlanması önem arz etmektedir. COVID-19 aşılarına karşı olan güvensizlik ve soru işaretlerinin giderilebilmesi için kurum içi eğitimler artırılabilir.

Kaynaklar

1. Chen J. Pathogenicity and transmissibility of 2019-nCoV-A quick overview and comparison with other emerging viruses. Microbes Infect 2020; 22: 69-71.

2. Consolo U, Bellini P, Bencivenni D, Iani C, Checchi V. Epidemiological Aspects and Psychological Reactions to COVID-19 of Dental Practitioners in the Northern Italy Districts of Modena and Reggio Emilia. Int J Environ Res Public Health 2020; 17:3459.

3. Ahmed MA, Jouhar R, Ahmed N, Adnan S, Aftab M, et al. Fear and Practice Modifications among Dentists to Combat Novel Coronavirus Disease (COVID-19) Outbreak. Int J Environ Res Public Health 2020;17(8):2821.